

לשמוע קול תורה – פסוק השבוע

פרשת ויגש

ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ

יוסף מזמין את יעקב אביו להגר למצרים עם כל בני המשפחה – ומתחייב לכלכל אותם שם ולדאוג לכל מחסורם. יעקב אבינו נענה להזמנת בנו, אך שולח את יהודה לפני כולם:

"וְאֵת יְהוּדָה שָׁלַח לְפָנָיו אֵל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גִּשְׁנָה וַיֵּבְאוּ אֶרְצָה גִּשְׁן" (בראשית מו, כח).

מדוע?

רש"י מפרש תחילה על פי הפשט שיהודה נשלח להכין את המקום לקבלת המשפחה. פירוש זה אומנם מסביר את השליחה המוקדמת, אך קשה לראות בו משמעות מיוחדת שבעטיה בחרה התורה לספר לנו עליה. על כן בחר רש"י להביא פירוש נוסף על פי המדרש, ולפיו ביקש יעקב מיהודה להקים בית מדרש לפני בוא המשפחה – "לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה" ("להורת" – מלשון הוראה ולימוד). פירוש זה מעניק משמעות עמוקה לפסוק: אין תכלית לרווחה כלכלית בלי דאגה לחיים הרוחניים. יעקב אבינו מלמד כאן את בניו ואת כל הדורות שיבואו אחריהם עד כמה חשוב להקים בתי מדרש ותלמודי תורה בכל אתר ואתר.

נוסיף כי על פי המתואר בפסוק הובהרה תחילה תכלית שליחותו של יהודה – "אֵל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו", ורק אחריה צוין מקום המפגש המיועד – "גִּשְׁנָה". ואולם סיומו של הפסוק מעיד על הגעת בני ישראל אל היעד הפיזי – "וַיֵּבְאוּ אֶרְצָה גִּשְׁן", אך אין בו כל רמז על פגישה מוקדמת עם יוסף, שלא התגורר בארץ גושן אלא בארמונות המלוכה.

יעקב ביקש לשלוח את יהודה אל יוסף להורות – ללמד את בניו מהי אחווה אמיתית, להביא לאיחוד בין יהודה ליוסף כדי שמה שקרה בעבר לא יחזור לעולם – אך תכלית השליחות לא התממשה. הפסוק מתאר שהם באו ארצה גושן – ולא שבאו אל יוסף. אומנם דאג יוסף לכל צורכי משפחתו כפי שהבטיח, אך האחדות האמיתית טרם הושגה, וכל עוד אין אחדות מלאה לא יוכלו הבנים לחזור לארץ ישראל. בני יעקב יאלצו להתייטר בשעבוד מצרים, כור הברזל שייצר את האומה הישראלית, ורק אז יהיה אפשר להכריז "ומי כעמך כְּיִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בְּאֶרֶץ" (שמואל ב ז, כג).

שאל דוד בוצ'קו